

עקב

52

תשע"ג

לקוראי הגליון ולכל בית ישראל
שבת שלום
ומבורך

עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ

בשם ה' נעשה ונצליח

אֲשַׁכְּחֶנּוּ יוֹסֵף

יְהוֹשֻׁעַ נְפִלְאִים וְעוֹנֵג שַׁבַּת בְּפִרְשַׁת הַשְּׁבוּעַ

משולחנו של רבי יוסף הי סימן טוב שליט"א מזה"ס "כרם יוסף"
ראש ישיבת המתמידים "אור התורה" ליומי דפגרא לצעירים מצטיינים ירושלים ת"ו

בברכת מרנן ורבנן רבותינו הגאונים ראשי הישיבות, הגאון הגדול רבי משה צדקה שליט"א ר"י "פורת יוסף" והגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א ר"י "חברון"

"את ה' אלהיך תירא" (י' כ')

היאך מפרש רש"י שת"ח אינם מכבדים בגדיהם והלא תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה?

דרשו רבותינו לרבות תלמידי חכמים, שצריך לכבדן. ומצינו גם בכמה מקומות חיוב על הת"ח שלא יגרום שישנאוהו, ובגמרא במסכת שבת (קיד.) אמר רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן כל תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה שנא "כל משנאי אהבו מות", ופירש רש"י שהיינו אם נמצא על בגדו שומן וחלב.

אבל הלח"מ (פ"ה מהלכות דעות ה"ט) הביא שבהלכות פירש שרבב הכוונה כגון קירא וזפתא וכיוצא בו, ופירושו רבב דם יבש וכתב שטעמו של דבר כדי שלא יראה לדם נידה ויבוא לידי חשד. אבל מדברי רש"י לא משמע כן, וכן נראה מדברי הרמב"ם שם שכתב שת"ח לא ימצא בבגדו כתם ושמוננות, משמע דהטעם משום שצריך להיראות מכובד וכדברי רש"י.

ומקשים העולם מכאן על מה שמצינו בגמרא עבודה זרה (טז:): שאמורא אחד אמר לחבירו פתיא אוכמא, ופירש רש"י כלי שחור, חכמה מפוארה בכלי מכוער, שדרכן של תלמידי חכמים שמצטערין על לימוד תורה ואינם מכבדים בגדיהם. והיאך לא מכבסין והלא אמר רבי יוחנן כל תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה?

ודוחק לחלק בין לבוש חצוני לפנימי והיינו שאותו חכם נתכוין לומר לחבירו כלי שחור על הבגדים הפנימיים, דלא משמע כן, אלא משמע שנתכוין לומר לו על בגדיו החיצונים והרי על זה פירש רש"י שאין דרכם של ת"ח לכבס בגדיהם.

ישו"ב א'

יש לחלק בין שחרות מחמת שפשוף ושימוש תמידי לשומן וחלב

לכאוי יש לומר בפשטות שיש לחלק בין רבב שהכוונה כתם וכדומה, לבין שהבגד נעשה שחור מרוב שימוש, שדבר זה לא היה כל כך גנאי בזמניהם, שמלאכת הכיבוס היתה קשה.

"ונשל ה' אלהיך את הגויים האל מפניך מעט מעט לא תוכל כלותם מהר פן תרבה עליך חית השדה"

למה לא יוכלו ישראל לבלותם מהר פן תרבה חית השדה והלא אין לה' מעצור להושיע ברב או במעט?

אחרי שמבטיחה התורה "ואכלת את כל העמים" ומזהירה שלא לירא מפני היותם רבים, אלא להביט במה שעשה ה' לפרעה ולכל מצרים, וכן ישלח הקב"ה את הצרעה – שרץ עוף, לסרס עיניהם בכל מקום שהיו נסתרים, אם כן קשה למה לא יוכלו לבלותם מהר פן תרבה חית השדה, וכי במצרים לא כילה הקב"ה את חית השדה בשביל ישראל, ומה בכך שהמקום עדיין אינו מיושב ולכן מצויים בו לרוב חיות השדה, והלא אין לה' מעצור להושיע ברב או במעט ומה ענין חיית השדה לכאן?

ישו"ב א'

אם יכבשו מהר יתלו הניצחון בכח הזרוע ויבואו לידי סכנה על ידי חיית השדה

עלה בדעתי בס"ד לפרש שאם ימסור הקב"ה את הגויים הרבים בידי ישראל ויכבשו את כל ארץ ישראל מהר, עלולים ח"ו לבוא לידי כפירה בנס שעושה עימחן הקב"ה, ולתלות ניצחונם בעצמן שכוחי ועוצם ידי עשה את החיל הזה, ואז חלילה היה שולח להן הקב"ה את חית השדה, כיון שהיו כופרין בטובתו ששלח להן שרץ העוף לסמא עיניהם של שונאיהן, ותולין הניצחון והחיל בכח הזרוע. ומפני זה שלא להביא לידי חטא זה לא יוכלו לבלותם מהר אלא מעט מעט שאז יתבוננו בניסי הקב"ה ויתלו הכל בחסד וחמלת ה' הגדול והנורא.

ועל פי זה גם מיושב מה שהקשה רש"י שהלא אם עושיין רצונו של מקום אין מתיראין מן החיה שנאמר "וחית השדה השלמה לך" ותיירץ שגלוי היה לפניו שעתידין לחטוא. ולפי מה שנתבאר מיושב שאין עיקר הכוונה שלא יוכלו כנגד חית השדה, אלא שיש חשש שעל ידי זה עלולין לחטוא ואז ממילא יוכלו כנגד חית השדה.

ישו"ב ב'

אין הכוונה לחיה כפשוטו אלא לקליפות או לשרי מעלה

ראיתי להרבה מפרשים שפירשו שחית השדה הכתוב כאן מרמז על הקליפות שנקראים חיות כמו שנאמר בתהלים (ק"צ כ') "תשת חושך ויהי לילה בו תרמוש כל חיתו יערי" ופירשו המפרשים גם בזה כאמור. ויש שכתבו שזה גם הרמז במה שאמרו השבטים ליעקב "חיה רעה אכלתהו" שהיא הקליפה.

ובספר באר שמואל הביא שכוונת הכתוב שכל אומה יש לה שר הממונה למעלה ועל ידי שלא תוכל כלותם מהר ישמרו ברוחם לבל יתגרו במ כולם בפעם אחת.

ישו"ב ג'

לא תוכל כלותם מהר פן יושרשו בך המידות של חיות השדה

בספר בית אולפנא מפרש בשם הגאון רבי אברהם פראנקל זצ"ל על פי מה שכתב הרמב"ם דאונאת עכו"ם אסור והקשה הים של שלמה היאך שייך בכלל איסור אונאה בעכו"ם, ותיירץ שכיון שלא נתנו תורה ומצוות לישראל אלא כדי לצרף בהן את הבריות יש לחשוש שאם נשתמש במידת אונאה בעכו"ם נרגיל עצמנו במידה זו. ולאור זה ביאר שכך יש לומר גם לענין כוונת הכתוב "פן תרבה עליך חית השדה" והיינו שכדי שלא יתגבר על האדם יצר לב האדם שהוא רע מנעוריו ויתרגל במידות מגונות ורעות לכן לא יוכל כלותם מהר, פן תגבר עליך חית השדה כלומר מידות מגונות שתופסין בהן חיות השדה.

מכתב

מכתבי"ק של מורנו הגאון הגדול
רבי דוד כהן שליט"א

ראש ישיבת "הכרון" והבר מועצת גדוה"ת

בס"ד

לכבוד התלמידים היקרים והמופלאים העמלים ויגיעים בלימוד התורה בשקידה ובהתמדה ומיחדים את לימודם גם בימי בין הזמנים ובשעות הפנאי של ימי שישי ושבת ואשר קבעו את תלמודם במקום התורה החשוב והגדול ישיבת "אור התורה" בעיה"ק ירושלים ת"ו בראשותו של ידידי המופלא הגאון רבי יוסף סימן טוב שליט"א המרבה פעלים להקים עולה של תורה.

אשריכם תלמידים יקרים שאתם זוכים בימים טרופים אלו לנתק את עצמכם מקול המונה של רומי מהרחוב הפרוץ והירוד ולשקוע בכל כוחכם בעמלה של תורה ויגיעתה שהיא האושר היותר גדול בעולם הזה ובעוה"ב ואין שמחה ואין מתיקות כשמחת התורה ומתיקות התורה.

והנה כאשר בימים אלו חושך יכסה ארץ ויש קטרוג על עולם התורה כאשר מרשיעי ברית זוממים עלינו לבטל את בני הישיבות מן התורה ולגייסם רח"ל לשירות אורחי וכדומה, חובה גדולה מוטלת עלינו להתחזק בקבלת עול תורה וכאשר היתה גזירת השחיטה באירופה אמר מרן המשגיח רבי ירוחם ממיר שכיון שיסוד ההרחקה בין ישראל לעמים הוא בזהירות במאכלות אסורות מוטל עלינו מתוך גזירה זו להתחזק בשמירת ההרחקה בין ישראל לעמים, וכמו כן כשיש קיטרוג וגזירה לגיוס בני הישיבות ולנתקם מעולם התורה מוטל עלינו ביתר שאת וביתר עוז להתחזק בקבלת עול תורה.

וכאשר בשנה זו נסתלקו מעלינו גדולי תורה ומרביצי תורה שהעמידו עולה של תורה בישראל חובה עלינו ביותר להתחזק בדרכם ולהעמיד גדודים של ת"ח העמלים בתורה למען היותם לגדולי ישראל הממשיכים בהעתקת שמועתה של תורה לדורות הבאים וזכות התורה תעמוד לנו לקיים בנו חכמי ישראל.

הכו"ח לכבודן של עמלי התורה היקרים
דוד כהן

וכן מצאתי הלום בספר בית יחזקאל (קדושת הלבוש עמ' רצ"ה) שכתב לחלק כאמור שבגמרא בשבת הכוונה לכתמי שומן וחלב, וכמו שפירש שם רש"י שרוב הכוונה שמן וחלב, והיינו שבה מוכח על בעליהם שהם פזיזים ומופקרים בדרכי אכילתם, וזה ודאי גנאי. אבל שחרות מחמת שפשוף ושימוש תמידי אין זה גנאי כל כך. ושוב מצאתי גם בספר דף על הדף (שבת עמ' ר"ט) שכן תירץ החזון איש שכל דבר שאינו שומן וחלב וכדומה אינו בכלל רבב על בגדו.

והנה איתא גם באבות דרבי נתן (פרק י"א) אם מנבל אדם עצמו על דברי תורה ואוכל תמרים חרובים ולובש בגדים צואים ויושב ומשמר על פתח של חכמים כל עובר ושב אומר שמא שוטה הוא זה לסוף אתה מוצא כל התורה כולה עמו. נראה דמזה אין להקשות, דלא מדובר בתלמיד חכם, אך סופו שעל ידי זה יהיה תלמיד חכם.

🌸 יישוב ב' 🌸

הלומד תורה לשמה בגדיו מתחווירין מעצמן ואינם צריכים כיבוס וליבון

הגאון רבי מנשה קליין זצ"ל מתרץ שהמקדש ומטהר עצמו בא לידי נקיות בבחינת בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר, כלומר אפילו יהיה שמן הרבה על ראשך אפילו הכי לא יטנפו בגדיו ולא יהיו רבב על בגדיו, וביאר שזה מה שפירש רש"י פתא אוכמא, כלומר שעדיין לא הגעת להיות בכל עת יהיו בגדיך לבנים, שדרכן של ת"ח שאין מכבסין בגדיהם ומצטערים על לימוד תורה ורואין אם לומדים תורה לשמה אז גם בגדיהם מתחווירין מעצמן בבחינת בכל עת יהיו בגדיך לבנים כלומר מעצמן, ולא אמר תלבש בגדים לבנים אלא בכל עת מעצמן יהיו לבנים ולא יצטרכו ליבון וכיבוס.

ומספרים שפעם נשים הסיתו את אשת הגאון מוילנא זצ"ל להתגרש ממנו, והלכה והוציאה שתי חלוקים אחד שכבסה לכבוד שבת ואחד מה שפשט הגר"א ז"ל שהלך בו כל השבוע, ואמרה להם אם תכירו איזה הוא החלוק שכבסתי עתה ואיזהו החלוק שהלך בו כל השבוע ועדיין לא כיבסתי אז אשמע לכם, ולא הכירו החלוק בין החלוקים, וכתב הגאון רבי מנשה קליין זצ"ל דהן הן הדברים שנתקיים בגאון בכל עת יהיו בגדיך לבנים ולא היה צריך להן כיבוס. וביאר עוד שזה מה שאמרו לאחר שישא אשה וילמוד תורה בטהרה "נקי יהיה לביתו שנה אחת" כלומר שתראה בו הקדושה בנקיות הבגדים.

🌸 יישוב ג' 🌸

ת"ח שאינם יוצאים ובאים בשווקים אלא ספונים תמיד באהלה של תורה אין דרכם לכבס בגדיהם

עלה בדעתי לתרץ בס"ד שמה שכתב רש"י שדרכן של תלמידי חכמים שמצטערין על לימוד תורה ואינם מכבסים בגדיהם, הרי ודאי כוונתו על ת"ח שממיתים עצמם באהלה של תורה יומם ולילה ולא יוצאים כל השבוע מבית המדרש, ועל כן כיון שאינם תרים ומסתובבים בשווקים וברחובות בין אנשי הקהל, ממילא לא חייבו אותם להתבטל מלימודם בשביל לכבס בגדיהם, כי בהם לא שייך כל כך החשש שממאסין עצמן בעיני הבריות, שהבריות אומרים אוי להם ללומדי התורה שהם מאוסים ומגונים, כפירוש רש"י, והינו משום שאינם מסתובבים ברחובות ובשווקים בין האנשים, אלא ספונים יום ולילה בבית המדרש, משא"כ דברי רבי יוחנן במסכת שבת נאמרו על תלמידי חכמים שיוצאים ובאים בין אנשי הקהל, בהם נאמר חשש זה שצריכין להפקיד ביותר שלא ימצא רבב על בגדיהם כי צריכין להיות חשובים והגונים לכבוד תורתם שלא יתבזו בעיני העולם.

מערכת "אשכול יוסף" שע"י מכון "כרם יוסף"
ומוסדות "אור התורה" בישראל

דוא"ל: keremyosef@okmail.co.il

לבקשת רבים כתובתנו בעברית: לקרקצטסדקכ@סלצשןדבסאןד

אם ברצונך לקבל בכל שבוע את העלון
ישירות למייל שלך שלח בקשה לדוא"ל של
המערכת [המאושר ע"י גדול"י שליט"א]

© השירות ללא תשלום לזיכוי הרבים ©

מוקדש לעילוי נשמות

ר' אפרים בן חנה ז"ל

נלב"ע כ"ו מנח"א